

Patiëntinformatie slokdarmkanker - chemoradiatie

1. [Wat is chemoradiatie?](#)
2. [Vorbereiding op de bestraling](#)
3. [Aanmelden en afspraken plannen](#)
4. [De bestraling](#)
5. [Bijwerkingen op korte termijn](#)
6. [Bijwerkingen op langere termijn](#)
7. [Praktische maatregelen en adviezen tijdens de behandeling](#)
8. [Na afloop van de behandeling](#)

Als dit van toepassing is ontvangt u aanvullende informatie over de operatie.

Bekijk [hier](#) het filmpje over uitleg chemoradiatie (www.ro-west.nl/patienten).

Bij de afspraken in het ziekenhuis krijgt u veel informatie. Mogelijk ook van verschillende ziekenhuizen. Verzamel deze informatie in een map en neem deze alstublieft mee naar al uw afspraken en op de dag van uw opname.

Spreekt u geen of slecht Nederlands?

Deze informatie is belangrijk voor u. Vraag daarom hulp bij de vertaling of uitleg.

Do you speak Dutch poorly or not at all?

This information is important for you. If you have difficulty understanding Dutch, please read this information with someone who can translate or explain it to you.

Czy Państwa znajomość języka niderlandzkiego jest żadna lub słaba?

Informacje zawarte w tym folderze są ważne dla Państwa. Jeśli język niderlandzki sprawia Państwu trudność, postarajcie się przeczytać informacje zawarte w tym folderze z kimś, kto może Państwu je przetłumaczyć lub objaśnić.

Hollandaca dilini hiç konuşamıyor musunuz veya kötü mü konuşuyorsunuz?

Bu broşürdeki bilgi sizin için önemlidir. Hollandaca dilinde zorlanıyorsanız, bu broşürü, size tercüme edecek ya da açıklayacak biriyle birlikte okuyun.

إذا كنتم لا تتحدثون اللغة الهولندية أو تتحدثونها بشكل سيء

إن المعلومات الموجودة في هذا المنشور مهمة بالنسبة لكم. إذا كانت لديكم صعوبة في اللغة الهولندية، فاحرصوا عندئذ على قراءة هذا المنشور مع شخص يترجم المعلومات أو يشرحها لكم.

Vind u deze informatie duidelijk?

Wij horen graag of u deze informatie duidelijk vindt en of u informatie mist.
U kunt dit laten weten aan uw aanspreekpunt.

1. Wat is chemoradiatie?

Voor uw behandeling van slokdarmkanker heeft de arts chemoradiatie voorgesteld. Dit is een **combinatie van chemotherapie en bestraling (radiotherapie)**. Deze behandelingen worden gelijktijdig gegeven.

In deze informatie leest u ook hoe vaak u de behandeling krijgt en welke bijwerkingen u mogelijk kunt krijgen. Zo kunt u zich beter voorbereiden op wat u kunt verwachten.

Doel van de behandeling met chemoradiatie

Bij slokdarmkanker kan chemoradiatie op twee manieren worden ingezet; als voorbehandeling voor een operatie of als hoofdbehandeling.

1. Bij een voorbehandeling met chemoradiatie is het doel de tumor voor de operatie kleiner te maken en hiermee de kans op volledige verwijdering van de kanker groter te maken. Hierdoor is de kans op genezing groter.
2. Wanneer een operatie niet mogelijk is, bijvoorbeeld als de slokdarmkanker zich te ver heeft uitgebreid of u door uw conditie niet sterk genoeg bent voor een operatie, dan kan chemoradiatie als hoofdbehandeling worden gegeven met als doel u te genezen of om de kanker langere tijd onder controle te houden.

Wat is chemotherapie?

Chemotherapie is een behandeling met medicijnen die kankercellen kunnen doden of de groei ervan remmen. De chemotherapie kan via een infuus of via een injectie worden gegeven. De start van chemotherapie is meestal op de dag van de eerste bestraling. Meer informatie hierover krijgt u van de internist-oncoloog of verpleegkundig specialist.

Wat is radiotherapie (bestraling)?

Radiotherapie is een behandeling met röntgenstraling. Deze krachtige röntgenstralen worden op de kanker gericht met het doel de kankercellen te doden (de celdeling van kankercellen te stoppen). De röntgenstraling is niet te zien en niet voelbaar. Bestraling moet heel nauwkeurig gericht worden, zodat het gezonde weefsel zo veel mogelijk gespaard blijft. Meer informatie hierover krijgt u van de radiotherapeut-oncoloog (bestralingsarts).

Hoe lang duurt de totale behandeling?

Voor de behandeling met chemoradiatie (chemotherapie en bestraling) komt u voor een periode van 5 tot 6 weken elke werkdag naar het ziekenhuis toe.

Tijdens de behandeling krijgt u:

- 23 of 28 bestralingen, 5x per week op werkdagen. Per keer bent u ongeveer een kwartier bezig op de bestralingsafdeling.
- 5 of 6 keer chemotherapie, 1x in de week op de dagbehandeling Oncologie van uw ziekenhuis. De chemotherapie duurt een dagdeel (ochtend of middag).

Het aantal bestralingen en chemokuren hangt af van uw persoonlijke behandelplan. U wordt hier tijdens uw eerste gesprek bij de internist-oncoloog en de radiotherapeut-oncoloog over geïnformeerd.

Heeft u vragen over de chemotherapie of radiotherapie? Dan kunt u hiermee altijd terecht bij uw behandelend arts of verpleegkundig specialist.

Advies:

- Neemt u een overzicht van de medicijnen die u gebruikt mee naar de afspraak met de internist-oncoloog en de radiotherapeut-oncoloog.
- Tijdens dit gesprek krijgt u veel informatie. Het is daarom goed om iemand mee te nemen naar dit gesprek.

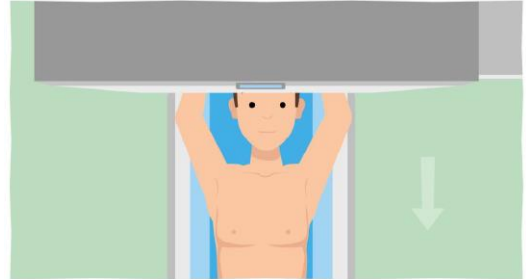
2.1 Voorbereiding op de bestraling

Na het eerste gesprek met de radiotherapeut-oncoloog krijgt u een afspraak voor een scan van de borstholte. Tijdens deze scan ligt u in dezelfde houding als tijdens de bestraling.

Deze scan is nodig voor de technische voorbereiding van de bestralingen en u krijgt daarom na afloop hiervan geen uitslag. U wordt dus nog niet gelijk bestraald.

De scan wordt gemaakt door een CT of PET-CT, afhankelijk in welk ziekenhuis dit plaatsvindt.

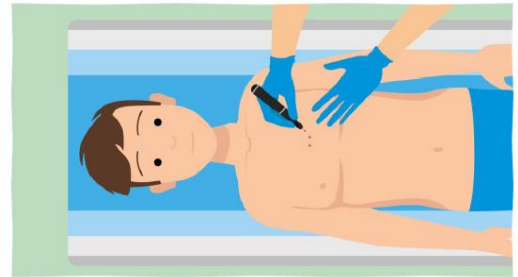
Meer informatie en uitleg over de PET en CT-scan leest u in de [patiëntfolder over het zorgproces bij slokdarmkanker](#).

Aanbrengen tatoeage-puntjes

Vervolgens worden kleine tatoeage-puntjes in de huid ter hoogte van de borstkas aangebracht. Deze tatoeage-puntjes zorgen ervoor dat u later bij iedere bestraling in dezelfde houding ligt.

Na de radiotherapie-scan krijgt u van de bestralingsdeskundigen de afspraak mee voor de eerste bestraling. Als u weer naar huis bent, bepaald de radiotherapeut-oncoloog op de scan het doelgebied van de bestraling en wordt het bestralingsplan berekend. Deze voorbereiding gebeurt zorgvuldig en kost tijd. De start van de bestralingen is daarom ongeveer 5-7 werkdagen na de scan. De eerste bestraling vindt plaats op dezelfde dag als de eerste chemotherapie.

2.2. Voorbereiding op de chemotherapie

Na het gesprek met uw oncoloog, krijgt u van uw verpleegkundig specialist of oncologie verpleegkundige informatie over:

- Bijwerkingen van de chemotherapie (zie ook hoofdstuk 5);
- Het behandelingschema;
- Medicatiegebruik rondom chemotherapie (bijvoorbeeld om misselijkheid te voorkomen);
- Praktische informatie voor thuis;
- Voeding- en leefstijladviezen;
- Contactgegevens voor vragen of klachten tijdens uw behandeling.

3. Aanmelden en afspraken plannen

Aanmelden bij de afdeling Oncologie en Radiotherapie

Als u voor de eerste chemotherapie naar het ziekenhuis komt, meldt u zich bij de balie van de dagbehandeling Oncologie. Een oncologieverpleegkundige vangt u op. Het kan zijn dat u een bed of een ligstoel krijgt toegewezen. De chemotherapie en daarbij horende medicatie wordt via een infuus in de arm toegediend.

Voor of na de chemotherapie meldt u zich bij de balie van de afdeling Radiotherapie. De bestralingen vinden plaats op werkdagen tussen 8.00 en 16.30 uur. Op de dagen dat u ook chemotherapie krijgt, sluit de afspraak voor bestraling daarop aan.

Rond feestdagen kan het zijn dat u in het weekend of op de feestdag(en) bestraald wordt. U wordt hierover tijdig geïnformeerd.

Reiskostenvergoeding via zorgverzekering

Bij uw zorgverzekering kunt u vergoeding aanvragen van de reiskosten van huis naar het ziekenhuis en terug voor zowel de chemotherapie als radiotherapie.

4. De bestraling

De slokdarmtumor wordt elke werkdag bestraald. In de bestralingsruimte neemt u plaats op de bestralingstafel met ontbloot bovenlichaam. De bestralingsdeskundigen leggen u in de juiste houding met behulp van de eerder geplaatste tatoeage-puntjes. De medewerkers verlaten daarna de bestralingsruimte maar kunnen u via een videobeeldscherm goed in de gaten houden. Zij kunnen u zien en horen.

Elke bestralingsafspraak duurt ongeveer 15 minuten. De tijd dat de machine straalt is slechts enkele minuten. Het is belangrijk dat u tijdens de bestraling stil blijft liggen. U voelt en ziet niets van de bestraling. Het apparaat maakt alleen een zoemend geluid. Na de behandeling is de straling weg, u wordt niet radioactief en u bent dus niet gevaarlijk voor de omgeving.

Afbeelding: Bestralingsapparaat

Controle-afspraken tijdens uw hele behandeling met chemoradiatie

Tijdens uw behandeling heeft u elke week contact met uw arts of verpleegkundig specialist en diëtist. Zij bespreken hoe het met u gaat, de mogelijke bijwerkingen waar u last van heeft, uw lichamelijke en geestelijke gezondheid en uw bloedwaarden. Of u last krijgt van bijwerkingen is per persoon verschillend. Wat het meeste voorkomt is vermoeidheid, pijn in de slokdarm, moeilijker zakken van eten en drinken en misselijkheid. Natuurlijk helpen wij u om de bijwerkingen zo goed mogelijk te verdragen met bijvoorbeeld medicatie. Bij vragen en/of klachten neem dan gerust contact op met uw behandelend artsen of verpleegkundig specialist.

5. Bijwerkingen op korte termijn

Na de eerste 2 weken van de behandeling kunt u last krijgen van onderstaande bijwerkingen. Deze bijwerkingen kunnen tot ongeveer 2 weken na het einde van de behandeling toenemen. Daarna zullen de klachten weer langzaam verdwijnen.

Problemen met eten:

Veel patiënten met slokdarmkanker hebben voor de behandeling al problemen met eten, bijvoorbeeld dat het eten niet goed zakt of pijn in de slokdarm. Deze klachten kunnen tijdens de behandeling erger worden.

Verminderde eetlust:

In de behandelperiode kunt u een veranderde of verminderde eetlust hebben. Omdat het belangrijk is om voldoende voeding binnen te krijgen, wordt u begeleid door een diëtiste. Zij geeft adviezen over de voeding om zo min mogelijk gewicht te verliezen tijdens de behandeling. Als het niet mogelijk is om zelf voldoende voeding en vocht binnen te krijgen, is het soms nodig om een neus-maag sonde te laten plaatsen. Dit is een slangetje voor vloeibare voeding.

Misselijkheid:

U kunt misselijk worden door de behandeling. U krijgt medicatie om misselijkheid en braken te voorkomen.

Ontlasting patroon:

Voordat u begint met de chemotherapie krijgt u medicatie om misselijkheid te voorkomen. Bijwerking van deze medicatie is verstopping van de darmen (obstipatie). Maar de chemotherapie kan ook de slijmvliezen van uw maag en darmen aantasten met diarree tot gevolg.

Verminderde afweer:

Door de chemotherapie kan uw afweer minder worden. De chemotherapie zorgt voor een langzamere aanmaak van nieuwe bloedcellen en/of bloedplaatjes. Dit kan zorgen voor extra vermoeidheid (bloedarmoede), koorts (vatbaarder voor infecties) en sneller last krijgt van blauwe plekken.

Pijnlijke mond en slokdarm:

Door de reactie van de slokdarm op de bestraling kan de slokdarm pijnlijk gaan aanvoelen, met name bij het eten. Hiervoor kan pijnstilling worden gegeven. Ook kan het mondslijmvlies pijnlijk en ontstoken raken. Goede mondverzorging is belangrijk. Uw behandelend arts of verpleegkundig specialist kan u hiervoor adviezen geven.

Slijmvorming:

Door irritatie van de slokdarm kunt u meer slijmvorming in de slokdarm krijgen.

Vermoeidheid:

Tijdens de behandelperiode kunt u last krijgen van vermoeidheid/slaperigheid en problemen krijgen met geheugen en concentratie. Probeer een balans te zoeken tussen actief blijven en rust nemen. Uw behandelend arts of verpleegkundig specialist kan u hiervoor adviezen geven.

Huid/haar:

Er is een kleine kans op haaruitval. De chemotherapie kan een allergische huidreactie geven. Verderop in deze informatie vindt u adviezen over huidverzorging in de behandelperiode (hoofdstuk 'Praktische maatregelen en adviezen voor de behandelperiode').

Seksualiteit:

Als gevolg van de behandeling kan het mogelijk zijn dat de behoefte aan seksueel contact afneemt. Vermoeidheid kan hierbij een rol spelen. Als zich problemen op seksueel gebied voordoen, kunt u dit met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist bespreken. U kunt ook op www.kankerenseks.nl kijken voor meer informatie.

Psychische klachten:

Omgaan met onzekerheid is niet makkelijk. U kunt bijvoorbeeld angstig, verdrietig of somber zijn, of u kunt zich depressief voelen. Bespreek met uw naasten en uw arts of verpleegkundige waar u last van hebt of wat u bezighoudt. Zij kunnen samen met u bekijken wie of wat u kan helpen. Er zijn verschillende soorten hulpverleners (psychologen, therapeuten en maatschappelijk werkers) die mensen met kanker en hun naasten kunnen behandelen. Verder staan op www.kanker.nl staan tips om met uw angst en verdriet om te gaan.

6. Bijwerkingen op langere termijn

Naast de bijwerkingen die u tijdens de behandeling ervaart zijn er ook bijwerkingen die pas na maanden/jaren ontstaan. Deze klachten ontstaan door een soort verlittekening (fibrose) van het behandelde gebied.

Huid:

De huid kan wat donkerder van kleur blijven, voornamelijk op de borst en rug. Er kan een probleem zijn met de wondgenezing in het bestraalde gebied. U kunt u huid verder verzorgen met een parfumvrije, vette crème zoals Cetomacrogol of Bepanthen. U kunt hiervoor terecht bij een apotheek of drogist.

Longen:

Bij het bestralen van de slokdarm, wordt ook altijd een stukje van de longen mee bestraald. Meestal merkt u hier niets van. In zeldzame gevallen kan het voorkomen dat u last krijgt van longklachten als gevolg van een bestralingslongontsteking. Dit kan klachten geven als hoesten, kortademigheid en temperatuurverhoging. Deze klachten ontstaan meestal in de eerste 6 maanden na de bestraling. Neem contact op met uw radiotherapeut als u deze klachten heeft zodat u met medicijnen behandeld kan worden.

Slokdarm:

Wanneer u niet geopereerd wordt en de slokdarm dus niet wordt verwijderd, kan er als reactie op bestraling littekenweefsel in de slokdarm ontstaan. Dit littekenweefsel ontstaat pas na 6 tot 18 maanden en kan zorgen voor vernauwing van de slokdarm. Als patiënten hierdoor problemen met eten krijgen, kan deze vernauwing in de slokdarm worden opgerekt door dilatatie met behulp van kunststof sondes.

Vermoeidheid:

Sommige mensen houden ook na de behandeling last van vermoeidheid of een verminderde conditie. Probeer een balans te zoeken tussen actief blijven en rust nemen. Uw behandeld arts of verpleegkundig specialist kan u hiervoor adviezen geven.

Psychische klachten:

Het gevoel van angst, verdriet of somberheid kan langere tijd duren. Het is daarom belangrijk om hierover te blijven praten met uw naasten en met uw arts of verpleegkundige over waar u last van hebt of wat u bezighoudt. Zij kunnen samen met u bekijken wie of wat u kan helpen op de langere termijn.

7. Praktische maatregelen en adviezen tijdens de behandeling

Huidverzorging:

U mag zich gewoon wassen en douchen met zeep zoals u gewend bent. Als de huid rood is, droog dan het bestralingsgebied voorzichtig 'deppend' af.

Zwemmen en saunabezoek is in principe toegestaan in de behandelperiode als er geen huidklachten zijn. Bij huidklachten is het advies eerst met uw arts te overleggen.

Vochtinname:

Drink 1,5 tot 2 liter per dag (tenzij u een vochtbeperking heeft).

Dagelijkse activiteiten:

Voor zover het gaat adviseren wij u tijdens de hele behandeling zoveel mogelijk uw dagelijkse activiteiten te blijven doen. U kunt dus ook gaan fietsen, tuinieren of wandelen. Soms heeft u baat bij begeleiding van een (oncologische) fysiotherapeut.

8. Na afloop van de behandeling

In de weken na de laatste bestraling en chemotherapie heeft u regelmatig (telefonisch) contact met de radiotherapeut-oncoloog, internist-oncoloog en/of de verpleegkundig specialist.

Als er 6-8 weken na de chemoradiatie behandeling een slokdarmoperatie gepland staat, zal er 4 weken na de behandeling opnieuw een CT-scan worden gemaakt. Dit is om uit te sluiten dat er geen uitzaaiingen van de tumor zijn. In het geval er wel uitzaaiingen zouden zijn, is een operatie niet zinvol.